

In Memoriam

Een innig geestverwant is van ons heengegaan: ds. D. Chr. Overduin, predikant van de vrije Hervormd Gereformeerde Gemeente te Hilversum. Een geestverwant van onze HFK vriendenkring?

Dat was hij ongetwijfeld, ofschoon hij een te irregulier mens en theoloog is geweest om zich in welke kring dan ook geregeld op te houden. Hilversum was een kwart eeuw lang zijn "Elberfeld", terzijde van de bedrijvige, kerkelijke heerbaan. Met mond en hand en hart stond hij ten dienste van de kleine, hechte gemeenschap die hem zijn God had toevertrouwd.

Maar zoals Kohlbrugge's "terzijde" geen isolement behelsde, maar het centrum werd van een breed bereik, zo ook - zij het in veel bescheidener mate - klonk het woord van ds. Overduin tot ver over de grenzen van Gooi - en Eemland. Ruim tweehonderd maal vulde hij een maandelijks kerkblad, 'Om 's Heeren huis' geheten, dat naar vele windstreken werd verzonden. Het is jarenlang, temidden van heel de wirwar aan kerkelijke publiciteit, een van de zeer weinige bladen geweest die ik van a tot z las: zijn markante meditaties, zijn zieken- en bejaardenrubriek - vol kostelijke wijsheid en milde humor -, zijn terloopse commentaren op het kerkelijk gebeuren links en rechts, zijn diep-ontroerende "in memoriams", zijn rijkgeschakeerde keuze gedichten uit de literatuurgeschiedenis en zijn treffend gekozen "levende woorden" uit de kerkhistorie.

Wat ik nu schreef is allemaal waar. Maar ik heb er behoefte aan om de gedachtenis aan deze onvergetelijke broeder dichter naar uw hart te brengen. Wellicht mag ik dat doen door iets te vermelden van wat hij voor mij persoonlijk heeft betekend. Ik kende hem niet alleen als een begaafd scribent, maar vooral als een heel fijnzinnig christenmens, begiftigd met een ruim, invoelend hart en een singuliere kennis van de Schrift en de grote traditie der kerk. In mijn studententijd kruisten onze wegen elkaar. Na een niet universitaire, maar intensieve theologische studie was hij begonnen het Woord te bedienen, waartoe hij zich geroepen wist. Ik bespeurde vanaf onze eerste ontmoeting, dat ik bij hem terecht kon met de vragen en vreugden die de theologische studie teweegbracht. Menigmaal nam ik de bus van Utrecht naar Hilversum, om - tot in de nacht - van zijn luisterend oor, zijn openstaand hart en zijn heldere inzicht te genieten. Het gesprek zette zich voort, tot op het moment dat hij mij met zijn auto voor mijn kamer afzette. En niet zelden bezochten wij met een kleine vriendengroep zijn door-de-weekse diensten, waarin hij een "Bijbellezing" hield.

Wat was toch zijn geheim? Zonder een man van eruditie te zijn, was hij niettemin een geleerde en een leraar. Want wat hij had vernomen in Schrift en theologie, was door hem heengegaan en wist hij helder en creatief te vertolken. Met name Kohlbrugge's oeuvre had zich diep in zijn hart genesteld. Daan Overduin gidste me bij mijn aanvankelijke ontdekkingstocht door het landschap van diens geschriften heen. Hij deed dat beslist en trefzeker, en vooral existentieel. Met al de onvermijdelijke en heilzame eenkennigheid van een mens die een gegrepene is, had hij maar één snaar op zijn lier: Het zij verre van mij dat ik zou roemen anders dan in het Kruis van onze Heere Jezus Christus (Gal. 6). Alle vroomheid van eigen makelij wierp hij onverschrokken als schadelijk afval op de schroothoop. Twee dingen hielden gelijke tred. Vlijmscherp was hij in het misprijzen van iedere vorm van kerkelijke en bevindelijke eigengerechtigheid, en ondubbelzinnig in het aanprijzen van de enige gerechtigheid die voor God geldt: de Gekruisigde. Het is dit vitale hart van het Evangelie waardoor zijn geloof en zijn levenswerk in prediking en pastoraat gekenmerkt was. En zijn geloof was omrankt van een grote liefde en een sterk gekoesterde hoop. Zijn liefde strekte zich uit naar God en tevens naar al wat Hij geschapen heeft: naar de mensen die hem zo na lagen, in gezin, gemeente en broederschap, maar

ook naar de bomen en de luchten, de velden en rivieren. Zijn impressies getuigen ervan: 'November. De mist verdween voor de zon. Helder welft zich de lucht boven ons kleine, gezegende landje. Het prachtig gekleurde druivenblad koestert zich in het late licht. Als ik uit het raam kijk, tel ik zo wel vijftien bomen'. Maar altijd bracht de schone schepping weer een zekere melancholie teweeg: 'Tegelijk bedenk ik dat onder de schone hemel zoveel leed geleden wordt. Door de zonde is de dood gekomen. Daarom kunnen we er met de lucht en de bomen en de kleuren niet uitkomen. Door het geloof dat God erin gekomen is, scheppen wij moed. Wat zal dat zijn, als Hij de omhulling weg zal doen'. In zijn mijmeringen schuiven genieting, weemoed en verlangen gaandeweg ineem. Een tocht op een zomervrijdag: 'Wij kwamen ogen te kort om alles in ons op te nemen. Breukelen, Tienhoven, Westbroek Prachtige, eeuwenoude boerderijen en andere behuizingen, sloten, bruggen, tuinen, struiken, een boerin die vóór de zondag het grind aanharkt. Bij Tienhoven de mooie doorkijkjes op de Tienhovense plassen. Het kerkje, waar ds. Van Heyst zijn ambtelijke loopbaan begon. Ons bekwam een gevoel van weemoed. Iets dat niet uit te leggen is. Is het vanwege het vergankelijke, het verglijden van de tijden, en van jezelf? Je zou de oude boerderijen willen binnengaan en luisteren naar het verhaal over de voorgelachten, die rusten op de stille dodenakker. Er is een land van louter licht ' Liefde en verlangen. Deze metgezellen van het geloof ontmoeten wij voortdurend in de "in memoriam" die ik al noemde. Zo schreef hij, hoe hij getuige was van het afscheid van een hoogbejaarde moeder, die stierf in het huis van haar dochter: 'Het kind, soms radeloos vanwege de stervensnood van moeder, riep de Heere aan: Laat moeder de dood niet zien en help haar door! En tot haar moeder: Wij kunnen niet verder mee, maar de Heere gaat mee! Het werd stil. Moeder sloeg haar ogen op, en keek, voor de laatste keer hier op aarde, haar kinderen aan, zoals een moeder kijkt. Toen werd haar blik naar boven gericht. Het oude gezicht werd jong en begon te stralen. Als van een onaardse schoonheid overtoegen. De poort ging open en in een oneindig verbazen zag zij de Koning in Zijn schoonheid en al de geliefden, die haar waren voorgegaan. Toen braken de ogen, en het licht van de aardse tabernakel werd gedoofd. En achter de gordijnen van de eeuwigheid brak moeder uit in een onuitsprekelijke jubel voor de Bruidegom: "Daar zijn mijn kinderen, die zijn voorgegaan. Boven alles: daar is het Lam..." Geve God dat ook wij mogen komen waar Hij is'.

Onze broeder schreef zulke woorden niet zonder tranen van vreugde en verlangen. 'Zo mogen wij ons warmen aan de vlam van de hoop. De dag, o, de dag komt aan. Schaduwen zullen vlieden!' Die hunkering is nu gestild. Vervuld is aan hem wat hij destijds schreef aan het slot van een meditatie over 1 Petrus 1 : 3: 'O, hoe gelukkig, als wij straks mogen sterven en wij behoeven niet al te veel in te leveren. Om dan wedergeboren te zijn (in Hem Die de uit de doden Wedergeborene is!), gezonken op de steenrots Christus! Om als het bouwvallig huis instort, blij te zijn met 's Vaders huis voor daklozen. Hoe ben ik er aan gekomen? Ik ben slapende rijk geworden, toen Hij de drinkbeker in handen nam, om die te drinken, tot de laatste druppel. Hierin te leven en te sterven, is dat niet weder geboren zijn tot een levende hoop? Geloofd zij God. Hij is een God van volkomen zaligheid. Bij Hem is uitkomst, midden in de dood. De Heere is waarlijk opgestaan.'

Toen Daniël Christiaan zijn hart het begaf, bleek Christus te zijn Die hij geloofd had te zijn: de Rotssteen van zijn hart, zijn deel in eeuwigheid. Het oneindige verbazen brak aan. Godlof!

Ecclesia januari 1991 – In memoriam van Prof. dr. A. de Reuver